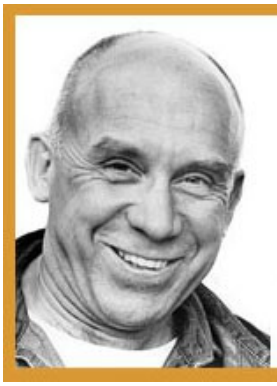

Nieuwsbrief Mertonvrienden van de Lage Landen

Artikel van de maand – Januari 2026

Schitterende regels van Karl Barth:
"Iedereen die worstelt met ongeloof moet worden geadviseerd om dat eigen ongeloof niet al te serieus te nemen. Alleen geloof moet serieus worden genomen. En als we geloof hebben als een mosterdzaadje is dat voldoende, want de duivel heeft dan zijn spel verloren." (*Dogmatics in Outline / Dogmatik im Grundriß*)
Dit is een van de grote intuïties van het protestantisme. En natuurlijk kun je er, vanuit een kritisch katholiek standpunt, wel wat op aanmerken, maar waarom zou je dat doen? Wanneer je zegt dat "alleen geloof serieus genomen moet worden" kan dat worden begrepen in het licht van die christelijke – en katholieke – nederigheid die alle vertrouwen in God legt. Onze "goede werken" zijn noodzakelijk, maar ze moeten niet "serieus genomen" worden. Het katholieke dogma van rechtvaardiging heeft nooit tegen iemand gezegd om zijn goede werken serieus te nemen in die zin dat je volledig moet vertrouwen op je eigen rechtschapenheid, want je goede werken serieus nemen houdt in dat je een farizeeër bent. Alleen geloof moet serieus genomen worden omdat alleen Gods genade serieus is. En wanneer we te veel nadruk leggen op het belang van wat wij doen dan wordt niet alleen Gods oordeel de meest serieuze realiteit van ons leven, maar we zijn in feite al veroordeeld: we zijn veroordeeld als mensen die iets anders belangrijker vinden dan Zijn oneindige genade. Wie genade serieus neemt zal niet zomaar serieus zondigen. Wie zijn eigen werken serieus neemt zal, door die ernst, niet behoed blijven voor zonde. Het is pseudo-ernst. Het is niet goed genoeg.
Wat is er dan te zeggen over ongeloof: als geloof serieus genomen moet worden volgt daaruit dat ongeloof ook serieus is? Nee, want wanneer we geloof serieus nemen dan is het God die we serieus nemen, niet onszelf, niet ons geloof. Ik neem geloof serieus, maar niet als iets dat ik definitief bezit. Ik neem God serieus die mij het geloof geeft en die, vanuit zijn genade, deze gave elk moment hernieuwt ondanks mijn ongeloof. Dit is, denk ik, een van de meest centrale intuïties van het evangelisch christendom en het is iets dat we allemaal moeten leren. Het is iets dat ook veel protestanten zelf vergeten zijn, en in plaats daarvan worden ze helemaal in beslag genomen door geloof zoals dat is in henzelf, waarbij ze steeds zichzelf in de gaten houden of het geloof er nog steeds is, wat betekent dat ze hun geloof veranderen in een goed werk en dat ze zodoende gerechtvaardigd zijn door werken.

“Geloven betekent vrij zijn om helemaal te vertrouwen op Hem alleen” en vrij zijn van elke andere vorm van afhankelijkheid en steun. Dit is ware vrijheid en daaruit komt het vermogen voort tot elk goed werk, omdat het alle belemmeringen uit de weg ruimt om in ons hart lief te hebben.

Thomas Merton, *Bespiegelingen van een schuldige toeschouwer* blz. 332-333

De Mertonvrienden steunen?